

A jelölt kódszáma:

Državni izpitni center

M 2 1 1 1 3 1 1 2

TAVASZI VIZSGAIDŐSZAK

MAGYAR NYELV MINT ANYANYELV

2. feladatlap

Nem művészi szöveg elemzése

2021. május 31., hétfő / 90 perc

Engedélyezett segédeszközök:

A jelölt golyóstollat vagy töltőtollat hoz magával.

A nem művészi szöveget tartalmazó melléklet és a pótlap perforált lapokon található, és a jelölt óvatosan kitépi őket.

ÁLTALÁNOS ÉRETTSÉGI VIZSGA

ÚTMUTATÓ A JELÖLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi!

Ragassza vagy írja be a kódszámát (a jobb felső sarokban levő keretbe ezen az oldalon)!

A feladatlap 23 feladatot tartalmaz. Összesen 90 pont érhető el. A feladatlapban a feladatok mellett feltüntettük az elérhető pontszámot is.

Válaszait töltőtollal vagy golyóstollal írja a feladatlap erre kijelölt helyére, **a kereten belülre!** Írott betűkkel, olvashatóan írjon, és ügyeljen a helyesírásra! Ha tévedett, a leírtat húzza át, majd válaszát írja le újra! Az olvashatatlan megoldásokat és a nem egyértelmű javításokat 0 ponttal értékeljük. Az utolsó feladathoz vázlatot készíthet a piszkozati lapra, de azt az értékelés során nem vesszük figyelembe.

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk.

A feladatlap terjedelme 20 oldal, ebből 4 üres.

M 2 1 1 1 3 1 1 2 0 3

A szürke mezőbe ne írjon! A szürke mezőbe ne írjon! A szürke mezőbe ne írjon! A szürke mezőbe ne írjon!

Piszkozati lap

Piszkozati lap

A szürke mezőbe ne írjon! A szürke mezőbe ne írjon! A szürke mezőbe ne írjon! A szürke mezőbe ne írjon!

MELLÉKLET

Az óraátállítás napirendre tűzését Finnország kezdeményezte, mivel az állampolgárok tízezrei kérték a finn kormányt, hogy a jövőben maradjon a nyári időszámítás.

Ezt követően az Európai Parlament 2018 februárjában kezdeményezte az óraátállítás felülvizsgálatát, és felkérte az Európai Bizottságot (EB), hogy végezzen alapos értékelést a nyári időszámításról szóló irányelvről, szükség esetén pedig tegyen javaslatot annak felülvizsgálatára.

A bizottság tájékoztatása szerint a 2001-ben hatályba lépett jelenlegi nyári időszámításról szóló irányelv harmonizált időpontot ír elő a nyári időszámítás kezdetét és végét illetően az egész unióra vonatkozóan azzal a céllal, hogy segítse a belső piac hatékony működését.

Az Európai Bizottság 2018. július elején arra kérte az uniós polgárokat, döntéshozókat, érintett hatóságokat és gazdasági szakembereket, hogy online kérdőív kitöltésével mondjanak véleményt, és számoljanak be az óraátállításnak a közlekedésre, energiamegtakarításra és az emberi egészségre gyakorolt hatásairól. A cél annak a megállapítása, hogy szükséges-e foglalkozni ezzel a kérdéssel, vagy sem. „A tagállamokból több mint 4,6 millió ember nyilvánította ki a véleményét, a nyilvános konzultáció lezárását követően az Európai Bizottság megkezdi a kérdőívek feldolgozását, és annak eredményéről jelentést tesz közzé 2018 őszén” – mondta Christian Spahr, az EB szóvivője.

Így kezdődött

Az óraátállítás ötletét Benjamin Franklin amerikai feltaláló, demokrata politikus, akkori párizsi nagykövet vetette föl először a Journal de Paris című lapban megjelent esszéjében, 1784-ben. Azt javasolta a franciáknak, hogy kezdjék korábban a napjaikat, hogy spórolni tudjanak a gyertyával. A nyári és a téli időszámítást 1916-ban vezették be Németországban és az Osztrák–Magyar Monarchiában, hogy az első világháború alatt csökkentsék az áramfogyasztást. Még ugyanebben az évben követte a példájukat Franciaország és a Brit Birodalom. A mezőgazdasági szektor nyomására a két háború között számos európai és észak-amerikai ország elutasította a nyári időszámítás bevezetését, majd az 1970-es években, a kőolajválság idején ismét bevezették. Ebben az időszakban az elektromos energiát többnyire fűtőolajból állították elő. 1998 óta a nyári (március utolsó vasárnapja) és a téli időszámítás (október utolsó vasárnapja) kezdetét összehangolták az Európai Unión belül. Más országok is alkalmazzák a nyári időszámítást: Kanada, az Egyesült Államok (néhány tagállam kivételével), valamint Mexikó, Jordánia, Új-Zéland, Libanon, Izrael és Kuba. Afrikában, Marokkó kivételével ismeretlen az óraátállítás, ahogy Ázsiában is. Japánban az amerikai megszállók 1948-ban bevezették, de a szuverenitását visszanyert ország 1952-ben megszüntette. Kínában 1986-ban tettek kísérletet az óraátállításra, ám ez nem volt meggyőző, így 1991 óta ott ismét egy időszámítás van.

Érvek az óraátállítás ellen

Az évek során számos mozgalom alakult világszerte, hogy bírálják az óraátállítás kedvezőtlen hatásait. Többek között azzal érvelnek, hogy az új technológiának köszönhetően alaposan csökkent az energiamegtakarítás mértéke. Rámutatnak az egészségre gyakorolt negatív hatására is: elsősorban gyerekeknél és időseknél megzavarja a biológiai ritmust.

A Magyar Alvás Szövetség közleményben hangsúlyozza, hogy az alvás és az ébrenlét évezredek óta kialakult természetes ritmusának mesterséges megzavarása negatívan hat az emberi szervezetre. A fáziseltolódáshoz való alkalmazkodás ideje alatt a közérzet rosszabb, a teljesítményszint alacsonyabb, a koncentrációképesség, a toleranciakészség csökkenhet, elalvási és alvási nehézségek léphetnek fel annak ellenére, hogy a szervezet idővel alkalmazkodik a megváltozott viszonyokhoz. Az alváskutatás, valamint a napszakos ritmusok jelentőségének és szerveződési mechanizmusainak feltárásáért adott 2017-es élettani Nobel-díj és a baleseti statisztikák is arra figyelmeztetnek, hogy az órákat nem célszerű átállítani, sem pedig a korán kelést erőltetni, vagyis az eredeti, az időzónáknak megfelelő idő visszaállítása lenne élettani és egészségügyi szempontból a legeszeszerűbb döntés. Pintér Ferenc, a Meteo Klinika igazgatója arról beszélt, hogy az óraátállítás sok ember számára komoly problémát okoz, mivel az időjárásra érzékenyek (a magyarok 78 százaléka) nehezen alkalmazkodnak hozzá.

Az Európai Bizottság kezdeményezte az óraátállítás eltörlését, mivel a közvélemény-kutatásban megkérdezettek 80 százaléka a megszüntetése mellett foglalt állást. A változtatást a tagállami kormányoknak és az Európai Parlamentnek is jóvá kell hagynia, hogy hatályba lépjen.

(A <http://www.ng.hu> nyomán. Fotó: Profimedia. Letöltve: 2018. november 11-én.)

Üres oldal

Olvassa el figyelmesen a szöveget, majd oldja meg az alábbi feladatokat! Kérjük, ügyeljen a helyesíráásra és a nyelvhelyességre is!

1. Karikázza be annak a stílusrétegnek a betűjelét, amelyhez a szöveg tartozik! Nevezze meg a választott stílusréteg két stílusjegyét, majd írjon ki a szövegből egy-egy példát mindkettőre!

- A tudományos-szakmai stílus
- B publicisztikai stílus
- C társalgási stílus
- D hivatalos stílus

Stílusjegy	Példa

(2 pont)

2. 2.1. Adjon két különböző címet a szövegnek az alábbi kritériumoknak megfelelően!

Témamegjelölő: _____ (1)

Címkeszerű: _____ (1)

- 2.2. Az Ön által adott címek közül melyiket tartja megfelelőbbnek? Választását egy érveléssel támassza alá!

_____ (1)

(3 pont)

3. 3.1. Fogalmazza meg tömören, egy egyszerű mondatban a szöveg első, vastagon szedett mondatát!

(1)

- 3.2. Fejtse ki, Ön szerint miért éppen az említett néptől származhatott a javaslat!

(1)
(2 pont)

4. Válaszoljon röviden az alábbi kérdésekre!

Melyik szervezet végzett közvélemény-kutatást az óraátállításról?

Mikor kezdődött el a kutatás?

Milyen módon folyt a kutatás?

Hány személy vett részt a kutatásban?

(2 pont)

5. Mikor és milyen céllal egységesítették az Európai Unióban a nyári időszámítás kezdetét és végét?

(1 pont)

6. Igazak (I) vagy hamisak (H) az alábbi állítások? Karikázza be az I vagy a H betűt! A hamis állításokat javítsa ki igazakra!

Az óraátállítás bevezetésének lehetőségét Benjamin Franklin feltaláló és politikus vetette fel. I H

Németország és a Brit Birodalom az első világháború alatt vezette be a kettős időszámítást. I H

A két világháború között több európai országban is ellenezték a nyári időszámítást. I H

Afrikában sehol sem vezették be az óraátállítást. I H

(4 pont)

7. A harmadik rész (*Érvek...*) első bekezdése alapján nevezzen meg két dolgot, amelyek miatt sokan bírálják az óraátállítást!

(1 pont)

8. 8.1. Milyen hatással van az alvás és az ébrenlét ritmusába való beavatkozás az emberi szervezetre? Három dolgot említsen a harmadik rész (*Érvek...*) alapján!

(1)

- 8.2. Nevezzen meg két dolgot, ami felhívja a figyelmet arra, hogy nem tanácsos átállítani az órákat!

(1)

- 8.3. Kiknek okozza a legtöbb nehézséget az óraátállítás, és a magyarok hányad részét érinti ez?

(1)
(3 pont)

9. Figyelje meg jól a szöveghez tartozó képet, majd fogalmazza meg, mi látható rajta, illetve milyen összefüggésben van a kép a szöveg tartalmával!

(2 pont)

10. 10.1. Készítse el az első részben található *kormány* szó szócikkét az értelmező kéziszótár számára!

(2)

- 10.2. Írjon egy mondatot a *kormány* szó nem szövegbeli jelentésével!

(1)
(3 pont)

A szürke mezőbe ne írjon!

A szürke mezőbe ne írjon!

A szürke mezőbe ne írjon!

A szürke mezőbe ne írjon!

A szürke mezőbe ne írjon!

11. 11.1. Írja az alábbi idegen szavak elé a jelentésük betűjelét a jobb oldali oszlopból!

_____ konzultáció (1. rész)	A türelmesség valami iránt
	B a konzul hivatala
_____ tolerancia (3. rész)	C tanácskérés, véleménykérés
	D együttérzés

(1)

11.2. Pótolja értelemszerűen az alábbi mondatokban a megadott idegen szavakat! Ha kell, toldalékolja is őket!

rítmus, zóna, technológia

A kék _____ egy óra hosszat lehet ingyen parkolni.

A műszaki fejlődésnek köszönhetően gyorsan korszerűsödik a _____.

A táncosok _____ mozognak.

(2)

11.3. Írja az alábbi szavak mellé egy-egy rokon értelmű megfelelőjüket!

spórolni _____

válság _____

(2)

(5 pont)

12. Írjon ki a szöveg első, vastagon szedett mondatából két olyan szót a táblázatba, amelyeknek az ejtése eltér az írásképüktől, és írja le, hogyan ejtjük őket!

Kiírt szavak	Ejtésük

(2 pont)

13. Írjon ki a második rész (*Így kezdődött*) első mondatából egy kettős szófajú szót, határozza meg a mondatbeli szófaji értékét, majd írjon egy mondatot a szó másik szófaji értékével!

Kettős szófajú szó: _____

Mondatbeli szófaji értéke: _____

Másik szófaji értékével alkotott mondat:

_____ (3 pont)

14. Képezzen az alábbi tulajdonnevekből mellékneveket!

Új-Zéland _____

Franciaország _____

(1 pont)

15. Magyarázza meg, miért van az alábbi példák egyikében pont az évszám után, a másikban viszont nincs!

2018 februárjában

2018. július elején

(2 pont)

16. Írjon egy-egy példát a szóalkotás két különböző módjára az alábbi mondatból a táblázatba, majd határozza meg a szavak szófaját és a szóalkotás módját!

Az alváskutatás, a napszakos ritmusok jelentőségének és szerveződési mechanizmusainak feltárásáért adott 2017-es élettani Nobel-díj és a baleseti statisztikák is arra figyelmeztetnek, hogy az órákat nem célszerű átállítani.

Példa	Szófaj	A szóalkotás módja

(3 pont)

17. 17.1. Elemezze aláhúzással az alábbi mondatot!

Más országok is alkalmazzák a nyári időszámítást.

(3)

17.2. Bővítse a fenti mondatot módhatározóval!

(1)
(4 pont)

18. Alakítsa át az alábbi egyszerű mondatot összetett mondattá!

A mezőgazdasági szektor nyomására a két háború között számos európai és észak-amerikai ország elutasította a nyári időszámítás bevezetését.

(2 pont)

19. Írja az összetett mondatok előtti vonalra a fajtájukat jelölő betűjelet!

_____ Az évek során számos mozgalom alakult világszerte, hogy bírálják az óraátállítás kedvezőtlen hatásait.

_____ A Magyar Alvás Szövetség közleményben hangsúlyozza, hogy az alvás és az ébrenlét évezredekén át kialakult természetes ritmusának a megzavarása negatívan hat a szervezetre.

- A alárendelő, okhatározói mellékmondat
- B alárendelő, célhatározói mellékmondat
- C alárendelő, tárgyi mellékmondat
- D ellentétes mellérendelő mondat
- E magyarázó mellérendelő mondat

(2 pont)

20. Alakítsa át szó szerinti idézetté az alábbi tartalmi idézetet úgy, hogy az idéző mondat hátul legyen!

Pintér Ferenc arról beszélt, hogy az óraátállítás sok ember számára komoly problémát okoz.

(1 pont)

21. 21.1. Írjon az alábbi mondatból a táblázatba két különböző nyelvtani kapcsolóelemet, írja be azokat a szavakat, amelyekre utalnak, és határozza meg a kifejezőeszközüket!

A mezőgazdasági szektor nyomására a két háború között számos európai és észak-amerikai ország elutasította a nyári időszámítás bevezetését, majd az 1970-es években, a kőolajválság idején ismét bevezették.

Példa	Amire utal (szó/szószerkezet)	Kifejezőeszköz

(3)

- 21.2. Húzza alá az alábbi két mondatban a jelentésbeli kapcsolóelemeket!

Japánban az amerikai megszállók 1948-ban bevezették, de a szuverenitását visszanyert ország 1952-ben megszüntette.

Az Európai Bizottság kezdeményezte az óraátállítás eltörlését, mivel a közvélemény-kutatásban megkérdezettek 80 százaléka a megszüntetése mellett foglalt állást.

(2)
(5 pont)

22. 22.1. Javítsa ki az alábbi szövegrészben a négy helyesírási hibát!

Ha az uniós tagállamok nem hoznának egységes döntést az óraátállítás ügyében az gazdaságilag problémás lenne. Nagyon sok multinacionális vállalat működik Európában, amelyek összedolgoznak, és az eltérő időszámítás nehezítené a közös munkájukat.

(<http://www.ng.hu>.)

(4)

22.2. Pótolja az alábbi szövegben a hiányzó névutókat!

2019 októberétől azonban nem kell már átállítani az órákat, az emberek ugyanis nem akarják ezt. A bizottság _____ ráadásul a gyakorlat már idejétmúlttá vált, energiatakarékossági szerepe ugyanis a világháború és a hetvenes évek olajválsága _____ nem volt – írja a Reuters. Az Európai Bizottság javaslata hamarosan az Európai Parlament és a Tanács _____ kerül. Az utolsó nyári időszámításra való átállítás 2019. március 31-én lesz.

(<https://felvidek.ma>)

(3)

(7 pont)

23. 23.1. Fejtse ki véleményét kb. 120 szóban arról, Ön a nyári vagy a téli időszámítást tartja-e megfelelőbbnek! Vázolja mindkettő előnyeit és hátrányait! Véleménykifejtésében térjen ki arra is, jó-e, hogy a tagállamok maguk döntenek el, melyik időszámítást választják! Véleményét érvekkel támassza alá!

(20)

M 2 1 1 1 3 1 1 2 1 7

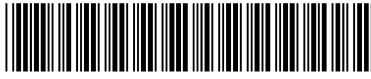
A szürke mezőbe ne írjon! A szürke mezőbe ne írjon! A szürke mezőbe ne írjon! A szürke mezőbe ne írjon! A szürke mezőbe ne írjon!

23.2. Minden tagállamnak 2019 áprilisáig kell jeleznie, hogy az állandó nyári vagy téli időszámítást szándékozik-e alkalmazni. Írjon kb. 50 szóból álló meghívót egy civil szervezet nevében egy lakossági fórumra, amelyen az emberek idevágó véleményét szeretnék megismerni! A szervezet nevét, a fórum helyét és idejét szabadon válassza meg!

(10)
(30 pont)

Üres oldal

M 2 1 1 1 3 1 1 2 1 9

Üres oldal

A szürke mezőbe ne írjon!

A szürke mezőbe ne írjon!

A szürke mezőbe ne írjon!

A szürke mezőbe ne írjon!

A szürke mezőbe ne írjon!

Üres oldal